

DRUGI KWARTAŁ 2022 ROKU W BRANŻY INSTALACYJNO- -GRZEWCZEJ W POLSCE

Raport SPIUG

II kwartał 2022 już raczej nie był kolejnym dobrym kwartałem dla branży instalacyjno-grzewczej, m.in. z powodu wybuchu wojny na Ukrainie, dalszych problemów dostaw podzespołów z Dalekiego Wschodu i postępującego zubożenia społeczeństwa. Pomimo względnie dobrych wyników w grupie produktowej pomp ciepła i kolektorów słonecznych, widać było coraz większą niepewność co do wyników w przyszłości oraz generalnie co do kierunku, w którym gospodarka się rozwinie w wyniku wszystkich perturbacji geopolitycznych.

Wskaźnik S&P Global PMI Polski Sektor Przemysłowy – złożony indeks obrazujący kondycję przemysłu, kalkulowany na podstawie pięciu subindeksów: nowych zamówień, produkcji, zatrudnienia, czasu dostaw i zapasów pozycji zakupionych – odnotował w czerwcu wartość 44,4 pkt. Indeks spadł z majowego poziomu 48,5, sygnalizując pogorszenie warunków gospodarczych w sektorze drugiego miesiąca z rzędu. Ponadto czerwcowy odczyt był najniższy od 25 miesięcy, głęboko poniżej liczby oddzielającej ekspansję od recesji. Jeszcze rok temu indeks osiągnął rekordowo wysoki poziom 59,4 pkt. Wskaźnik PMI sugeruje bardzo silne spowolnienie aktywności w II poł. 2022 r.

Całkowite zatrzymanie przepływu gazu ziemnego z Rosji do Polski i ograniczony przepływ z Rosji do innych krajów europejskich oznacza większe ryzyko niedoboru, co przekłada się bezpośrednio na decyzje dotyczące zakupu kotłów gazowych na nowe inwestycje. O ile rok 2022 wydaje się być raczej bezpieczny, głównie dzięki wysokim stanom magazynowym, o tyle rok 2023 może okazać się wyzwaniem. Niedobór gazu na rynku krajowym może sięgnąć nawet 4 mld m³ (ponad 20% zapotrzebowania).

Na koniec należy wspomnieć o krążących i powielanych na rynku informacjach, dotyczących zakazu montażu kotłów gazowych, która ma wpływ nie tylko na zmianę przyzwyczajenia Polaków,

ale i uderzy w branżę grzewczą. Zakaz miałby obowiązywać od 2027 r. dla nowych budynków i od 2030 r. – dla modernizowanych (gruntownie remontowanych). Jest to pomieszanie różnych informacji, z których żadna nie mówi o całkowitym zakazie montażu kotłów gazowych, a powielanie tego typu informacji jest typową manipulacją, która ma wpływ na kształtowanie rynku i bezpieczeństwo zaopatrzenia domostw w ciepło w najbliższym czasie.

OGÓLNA SYTUACJA GOSPODARCZA W KRAJU – WYBRANE ZAGADNIENIA

W przypadku budownictwa, w okresie styczeń-czerwiec 2022 r. produkcja budowlano-montażowa wzrosła o 12,0% w odniesieniu do analogicznego okresu 2021 roku, co z jednej strony, biorąc pod uwagę otoczenie gospodarcze, może wydawać się rewelacyjnym wynikiem, jednak po uwzględnieniu wielkości inflacji jest raczej potwierdzeniem kontynuacji obserwowanego już od wielu miesięcy zmniejszania się dynamiki wzrostów w branży budowlanej i przechodzenia powoli w okres pewnej niestabilności pogłębionej przez efekt niepewności spowodowanej obserwowanym przegrzaniem rynku budowlanego. W okresie pierwszego półrocza 2022 roku, w odniesieniu do tego samego okresu poprzedniego roku, wystąpił wzrost wartości robót inwestycyjnych o 6,5% (w 2021 r. spadek o 6,9%) oraz remontowych o 20,6% (w 2021 r. wzrost o 4,4%). W okresie styczeń-czerwiec 2022 roku, sprzedaż prac budowlano-montażowych wzrosła w skali roku we wszystkich działach budownictwa. W podmiotach realizujących prace z zakresu budowy budynków o 24,6%, specjalizujących się we wznoszeniu obiektów inżynierii lądowej i wodnej o 5,9% oraz wykonujących roboty budowlane specjalistyczne również o 5,9%.

ROZWÓJ BUDOWNICTWA MIESZKANIOWEGO A TENDENCJE W BRANŻY INSTALACYJNO- -GRZEWCZEJ

Wyniki pierwszego półrocza 2022 w budownictwie mieszkaniowym potwierdzają wyraźną tendencję osłabienia dynamiki rozwoju, która była widoczna w tym segmencie branży budowlanej w zeszłym roku. Z powodu dużej zwyczajności cen, trudnościami z pozyskaniem kredytu i wyczerpywaniem się zasobów finansowych dynamika wzrostu coraz bardziej uległa osłabieniu, szczególnie jeśli chodzi o wykańczanie przekazanych w stanie deweloperskim mieszkań.

W okresie I-VI 2022 roku oddano do użytkowania w dalszym ciągu więcej lokali niż rok wcześniej, ale ponownie spadła liczba rozpoczętych budów oraz liczba udzielanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń nowych budów. Według danych ogłoszonych przez GUS, w okresie od stycznia do czerwca 2022 roku oddano do użytku ok. 109,4 tys. mieszkań co stanowi wzrost o 3,8% w porównaniu do analogicznego okresu 2021 roku. W I półroczu 2022 roku rozpoczęto budowę 119,7 tys. mieszkań, co stanowi spadek o ok. 17,2%, w odniesieniu do I półrocza 2021 roku. W I półroczu 2022 r. wydano pozwolenia lub dokonano zgłoszenia budowy dla 170,8 tys. mieszkań, tj. o 0,5% mniej niż w analogicznym okresie 2021 roku.

Pomimo dość umiarkowanych statystyk, informacje z rynku wskazują jednak na duże spadki rozpoczynanych i przygotowywanych inwestycji mieszkaniowych w każdej kategorii, które pogłębiły się jeszcze bardziej w II kwartale 2022. Prognozy są mało optymistyczne. Developerzy starają się szybko zbywać mieszkania do funduszy inwestycyjnych, aby nie zostać z pustostanami

generującymi koszt utrzymania. Nowe inwestycje są tam rozpoczynane, gdzie powierzchnie są już sprzedane. Dokańczane są zadania już rozpoczęte, nowe są zawieszane pomimo formalnego rozpoczęcia procesu realizacji zadania budowlanego. Decydującą rolę odgrywa w tej sytuacji koszt kredytu. Ta sytuacja zmienia także warunki na rynku pracy i dokona jego przewartościowania w trzecim i czwartym kwartale. Raptem może pojawić się nadpodaż rąk do pracy.

SYTUACJA W BRANŻY INSTALACYJNO-GRZEWCZEJ

W II kwartale 2022 roku sytuacja w branży instalacyjno-grzewczej uległa według ogromnej większości zebranych opinii pogorszeniu. Widoczne były spadki w większości grup produktowych w porównaniu do poprzednich kwartałów. Mimo to nadal wyniki sprzedażowe są zadowalające – miał na ten fakt znaczący wpływ pierwszy kwartał. Natomiast trudności zaopatrzeniowe powodują opóźnienia w dostawach lub zakupy w firmach konkurencyjnych dysponujących asortymentem na chwilę zakupu. Zaznacza się spadek zainteresowania urządzeniami średniej i dużej mocy, oznacza to ograniczenie inwestycji w budownictwie mieszkaniowym, przemysłowym, czy usługowym.

Sytuacja w hurtowniach. Czerwiec, ale również lipiec hurtownie zamknęły słabymi wynikami, pojawiły się spadki, poza tym zaczyna być widoczna dość nieciekawa sytuacja finansowa. Niektóre firmy dystrybucyjne zaczynają mieć zaległości płatnicze. Zapowiedź podwyżek u producentów spowodowała skumulowanie zamówień od instalatorów i naciski na przetrzymanie towaru, opóźnienie na budowach wymusza na hurtownikach przetrzymanie towaru, ale także

zatory płatnicze. Niektórzy hurtownicy każą płacić za magazynowanie u siebie towaru. Sytuacja robi się nerwowa, a nowych przetargów jest mniej i często są ogłaszane powtórnie z uwagi na poziom cen, jakich budżet inwestorski nie przewidywał. Drugi kwartał w hurtowniach w stosunku do pierwszego, zakup, spadek w całości około 5-10%. Na razie nie wynika to ze spadku sprzedaży tylko z obawy o rynek w najbliższym czasie. Firmy zaczęły zmniejszać magazyny. Ciągłe jest bardzo duży deficyt w dostępności pomp ciepła i zasobników do nich. Problemy są też z pompami obiegowymi, ale już coraz mniejsze. Ciągłe widać także duży popyt na rozwiązania z pompami ciepła i instalacjami niskotemperaturowymi, co jest wynikiem promowania ich na każdym szczeblu decyzyjnym i PR.

Pompy ciepła kontra kotły gazowe. W sporej części, sprzedaż urządzeń grzewczych była oparta o rynek wymian, ale perturbacje związane na początku z problemami realizacji przyłączy gazowych pod koniec 2021 roku oraz na początku I kwartału 2022, a później z drastycznymi podwyżkami cen gazu, spowodowały, że inwestorzy planujący wymianę starych urządzeń grzewczych na nowe gazowe kotły kondensacyjne, zaczęli wstrzymywać się z realizacją lub wręcz występowali do NFOŚiGW o zamrożenie zawartych już umów w ramach programu Czyste Powietrze, co widać w jego aktualnych statystykach. Te straty skompensowały w pewnym stopniu znaczne wzrosty udziału pomp ciepła w ramach programu Czyste Powietrze, ale oznacza to, że użytkownicy końcowi na wszelki wypadek zostawiają sobie możliwość dalszego spalania różnych odpadów i zatrucia otoczenia. Dużą niepewność budzi obawa o sposób doboru i montażu pomp ciepła, oraz czy budynki, w których montowane są pompy ciepła, mają

standard zapotrzebowania na ciepło pozwalający na optymalne wykorzystanie zalet tych urządzeń. Obserwuje się, że coraz więcej producentów kotłów na paliwa stałe rozszerza swoją ofertę o pompy ciepła. Coraz większe obawy o dostępność paliw i nośników energii powoduje renesans zainteresowania różnymi pozaklasowymi urządzeniami grzewczymi, w których można spalić wszystko. Także oferta rządu na dofinansowanie zakupu węgla, co po przeanalizowaniu wydaje się fikcją, ma jednak przełożenie PR na odbiorców, szczególnie tych, którzy zamienili kotły węglowe i śmieciuchy na gaz i teraz czują się nabici w butelkę i pozostawieni samym sobie. Tego typu działanie jest całkowitym zaprzeczeniem dotychczasowych działań na rzecz poprawy jakości powietrza. Do tego dokłada się intensywna kampania antygazowa, powodująca chaos informacyjny i powielane błędne informacje, jakoby od 2027 roku miał nastąpić zakaz instalacji kotłów gazowych, co nie jest zgodne z rzeczywistością. Pomimo tych zjawisk, popyt na urządzenia grzewcze był nadal wysoki i dynamika sptywu zamówień była sztucznie hamowana poprzez wstrzymywanie przyjmowania zamówień z uwagi na braki asortymentowe, co oznacza, że osiągnięty wynik mógłby być jeszcze wyższy. Podobnie jak pod koniec 2021 roku, klienci często decydowali się na takie produkty, jakie były dostępne, a nie takie, jakie chcieli pierwotnie zamówić. Taka sytuacja z możliwością dostaw spowodowała, że nawet niszowe marki osiągnęły spektakularne wzrosty, jeżeli tylko posiadały produkty na stanie magazynowym. Ciekawym zjawiskiem jest to, że w wypadku pomp ciepła marka przestaje mieć tak duże znaczenie, jak w wypadku kotłów. Widać duży wzrost rozdrobnionego importu pomp ciepła głównie z Chin, gdzie w przeciwieństwie do producentów

europejskich nie ma problemów z komponentami do produkcji, ale za to pod znakiem zapytania jest przyszła jakość serwisu i doradztwa technicznego, chociaż doszły sygnały z rynku, że import z tego kierunku także zaczął się zatykać. To może mieć potencjalnie negatywny wpływ na cały budowany od kilku lat rynek w tej grupie produktowej.

Pompy ciepła królują w zapytaniach, co powoduje, że potencjalni klienci rozpatrują zamiar nowego kotła kondensacyjnego na pompę ciepła, ale po przeanalizowaniu i czasie zwrotu i rosnących cenach energii elektrycznej, która z powodu zwiększonego popytu może do końca roku wzrosnąć o dalsze 50%, często rezygnują z takiego działania, tym bardziej, że ceny gazu na rynkach europejskich mają tendencję spadkową. Ciągłe podwyżki urządzeń cen grzewczych powodują, iż klienci szukają tańszych rozwiązań i pojawia się zjawisko rezygnacji z marek premium na poczet tańszych urządzeń.

Grupa produktowa	Tendencja I kwartał 2022/ I kwartał 2021
gazowe kotły wiszące ogółem	-8%
gazowe kotły wiszące kondensacyjne	-8%
gazowe kotły wiszące konwencjonalne	-24%
gazowe kotły stojące ogólnie	-12%
gazowe kotły stojące kondensacyjne	-11%
gazowe kotły stojące konwencjonalne	-49%
gazowe przepływowe podgrzewacze do c.w.u.	-60%
olejowe kotły stojące ogólnie	-29%
olejowe kotły stojące kondensacyjne	-46%
olejowe kotły stojące konwencjonalne	+55%
kotły na paliwa stałe	b/d
kolektory słoneczne	+2%
pompy ciepła	+102%
zasobniki i bufory	+17%

Tabela Sytuacja w wybranych grupach produktowych